

DLACZEGO

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W TARNOWIE

NOSI IMIĘ

JULIUSZA SŁOWACKIEGO

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. J. SŁOWACKIEGO W TARNOWIE

DLACZEGO

**MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W TARNOWIE**

NOSI IMIĘ

JULIUSZA SŁOWACKIEGO

Opracowała
Maria SĄSIADOWICZ

TARNÓW 1995

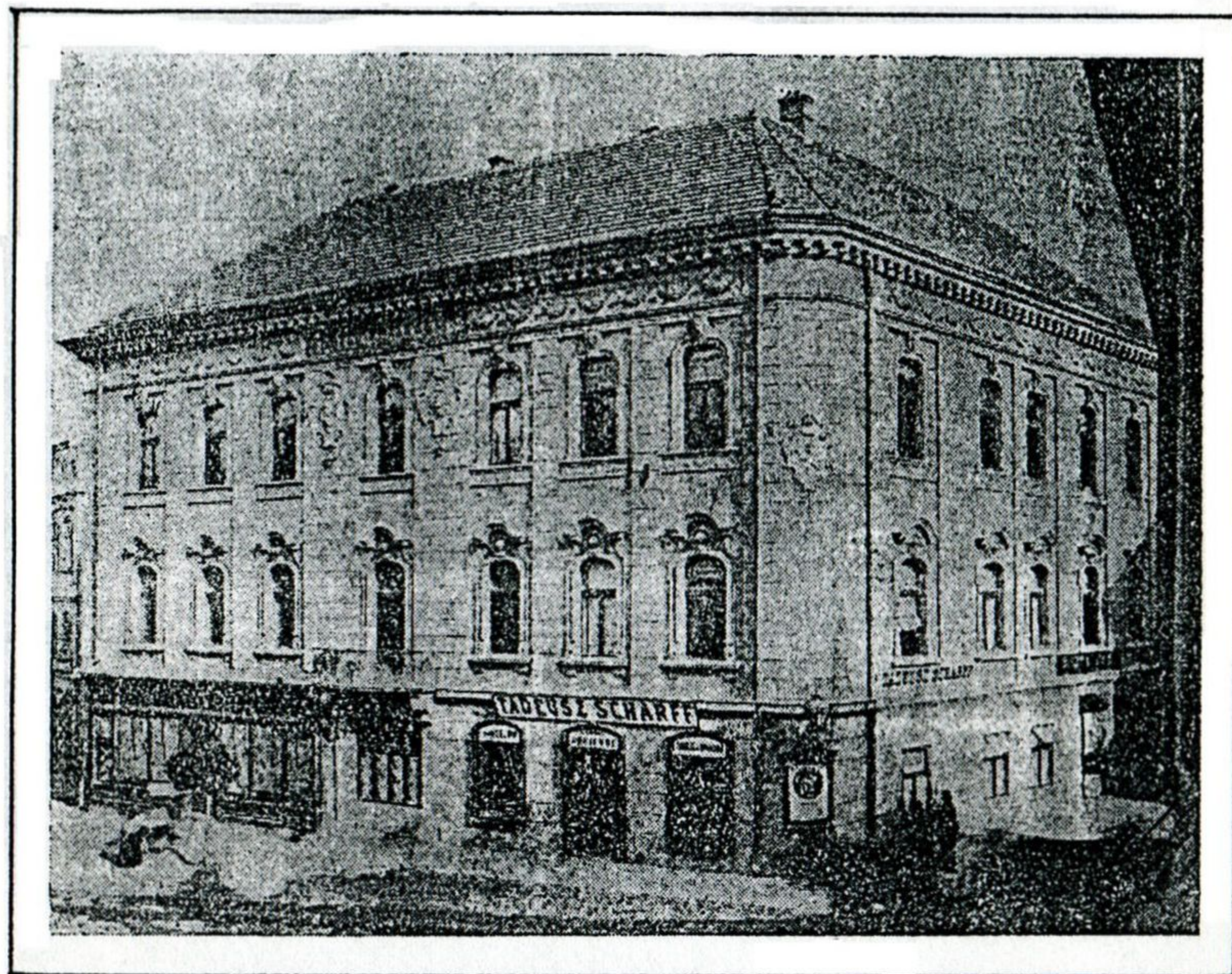

JULIUSZ SŁOWACKI
Rzeźba Wacława Szymanowskiego

Z okazji 185-tej rocznicy urodzin i 145-tej rocznicy śmierci Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu, na Ukrainie ogłoszono "Rok Słowackiego", który dobiega końca. M B P w Tarnowie od czasów założenia nosi imię poety. W tej skromnej publikacji starano się odpowiedzieć na pytanie - Dlaczego J.Słowacki patronuje tarnowskiej bibliotece publicznej?

Rok 1909 obchodzony na ziemiach polskich w stulecie urodzin poety jako "Rok Słowackiego", spopularyzował jego życie i twórczość oraz ukazał wielkość jego poezji. W obchodach tego jubileuszu uczestniczyli również Tarnowianie.

Zamieszczone w "Aneksie" zestawienie bibliograficzne stanowi dokumentację "Roku Słowackiego" na łamach "Pogoni" z r.1909 i jest kolejnym fragmentem przygotowywanej w M B P bibliografii zawartości tego tygodnika.

Hotel Krakowski
na rogu ul. Krakowskiej i Wąkowej, w którym na 1 piętrze
mieściła się Biblioteka im. J. Słowackiego
w pierwszych latach swego istnienia

Tarnowska Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego jest jedną z najstarszych placówek kulturalno-oświatowych działających na Ziemi Tarnowskiej. W listopadzie 1993 r. obchodziła 85-lecie istnienia. W tym samym czasie ogłoszono obchody "Roku Słowackiego", które zainaugurowane zostały jesienią 93r. w rodzinnym mieście poety Krzemieńcu na Ukrainie i następnie przeniesione do Krakowa. W kwietniu 1994 r. Uniwersytet Jagielloński wraz z Sekcją Kresowiaków i "Wspólnotą Polską" zorganizował ku czci poety sesję naukową. Z okazji 185-tej rocznicy urodzin i 145-tej rocznicy śmierci Juliusza Słowackiego w auli Kolegium Nowodworskiego w Krakowie odbyło się spotkanie sympatyków wieszca, w którym udział wzięli również przedstawiciele krzemienieckiej Polonii.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowie z chwilą powołania do życia 7 listopada 1908 r. otrzymała imię Juliusza Słowackiego, które nosi do dnia dzisiejszego. Dzieje tarnowskiej biblioteki przedstawione zostały w wielu wydawnictwach książkowych i artykułach na łamach czasopism regionalnych i fachowych. Jednak zagadnienie związane z postacią patrona biblioteki, dotąd omawiano skrótowo lub całkowicie pomijano. Przyjęcie tego patrona, w tym właśnie okresie nie było dziełem przypadku. Należy więc cofnąć się pamięcią do początków XX wieku, kiedy to, w latach niewoli, postępowe społeczeństwo tarnowskie skupione w Towarzystwie Szkoły Ludowej, postanawia założyć w swoim mieście "Bibliotekę Miejską Literacko-Naukową im. J. Słowackiego".

W tym czasie na ziemiach polskich szczególnie żywo rozwija się kult poety. Z niezwykłości i wielkości poezji Słowackiego zaczęto sobie zdawać sprawę już za życia poety. Nie znano jednak wówczas całego dorobku pisarza.

Julian Krzyżanowski we Wstępie do "Dzieł Wybranych" Juliusza Słowackiego pisze:

"Dopiero jednak po śmierci Słowackiego sława jego poczęła rozrastać się z rzadko spotykaną siłą, by szczyt najwyższy osiągnąć u schyłku wieku i w początkach następnego, około r. 1909, gdy stulecie urodzin poety spopularyzowało szeroko jego życie i twórczość".

"(...) na przełomie w. XIX i XX w zbiorowym życiu polskim wystąpił rozległy splot najróżniejszych czynników, zbliżających nowe pokolenie odbiorców do wielkiego poety. Przede wszystkim więc spotężniał radykalizm polityczno-

społeczny, dzięki czemu rewolucjonizm Słowackiego nie tylko przestał być barierą między poetą a czytelnikiem, ale wręcz przeciwnie, kazał w twórcy "Kordiana" widzieć zwiastuna nowych czasów. Czynnikiem drugim, literackim, było upodobanie w pomysłach romantycznych, znamienne dla początku XX w."

Na łamach czasopism ukazują się artykuły o J.Słowackim, w "Tygodniku Literackim" Zygmunt Krasiński już w r.1841 pisze, co następuje:

"Potęga Juliusza najbardziej w stylu zawarta. Styl Słowackiego, to on sam, to ducha jego kierunek, roztapianie się nieustanne na wszystkie strony i ku wszystkim stronom. Stylem tym bije ciągle, jakby falami o granicę wszechrzeczy, ciągle je podmywa i stara się odsunąć. Nikt tak smukle, gibko, fantastycznie po polsku nie pisał: pokora, z którą wiersz mu niewolnikiem, przechodzi wszelkie prawdopodobieństwo - na króla nam wygląda, kiedy zacznie mówie polskiej rozkazywać. Biegną ku niemu tłumem: miary, rymy, obrazy, a on je despotycznym kaprysem posyła, gdzie chce - każe im płynąć, a płyną - wić się powoli, a pełzną - wzlecieć, a wzlatują i lecą jak orły; aż prosi się język o folgi nieco, ale napróżno, mistrz go ujął i nie puści - musi się on jego twórczem tchnieniem rozrabiać i przerabiać bez końca, musi wszystkie kształty przybrać od prozy, nad którą poetyczniejszej w żadnym języku nie znamy, aż do wiersza krótkiego, doraźnego, co jak nóż ostry pada i utyka w sercu; wszystkie możliwe dysonanse on przeprowadzi i rozwiąże - nie ma pod tym względem niedostępnego - nic, przed czymby myślał się cofnąć - i w tem nigdy nie znać ni pracy, ni wymusu. To natura jego przedziwnie giętka, co wewnątrz ciąglem rozruszona drganiem, na zewnątrz snuje się przegubami. W czarnoksiężstwie stylu Słowacki stanął tak wysoko, że nikt wyższym od niego, a równym rzadko kto".

Wpływ Słowackiego widoczny jest w poezji polskiej. Tak o Juliuszu Słowackim pisał Kazimierz Tetmajer w "Tygodniku Ilustrowanym" :

"(...) my z niego wszyscy, zacząwszy od wielkiej trójcy: Ujejskiego, Asnyka i Konopnickiej. Jeżeli Sienkiewicz wywarł kolosalny wpływ na styl i piękno prozy współczesnej, jeżeli Świętochowski i Prus przyczynili się kolosalnie do rozwoju umysłowości naszej, to Słowacki prawie że stworzył potomną poezję".

Należy również wymienić Wiktora Hahna, który w wielu czasopismach ("Słowo Polskie", "Muzeum", "Szkoła" i in.) zamieścił szereg drobnych przyczynków i notatek poświęconych Słowackiemu.

Narodziny tarnowskiej ksiąźnicy są ściśle związane z ogólnonarodowymi przygotowaniem do uczczenia setnej rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego, zainicjowanymi przez Towarzystwo Literackie im. A.Mickiewicza we Lwowie. Cele tego Towarzystwa od samego początku nie ograniczające się do działań związanych z osobą i twórczością swego patrona, realizowane były również w organizowaniu i udziale w innych obchodach rocznicowych wynikłych z tradycji literackiej.

Jednym z niewątpliwych sukcesów Towarzystwa było uruchomienie pierwszej filii pozalwowskiej, która powstała w grudniu 1901 r. w Tarnowie. Z inicjatywy Towarzystwa założono w Tarnowie, w gmachu "Sokoła", czytelnię czasopism, która udostępniała stale ok. 140 tytułów współczesnych pism polskich i zagranicznych, a także bibliotekę, złożoną z ok. 3000 woluminów. Niestety społeczeństwo tarnowskie nie wykazywało zbyt wielkiego zainteresowania życiem kulturalnym.

Jeden z najaktywniejszych działaczy Towarzystwa Tadeusz Pini w artykule "Tarnów a literatura" (tyg. "Pogoń") zamieścił takie oto pełne gorczy słowa:

"Wszystkie towarzystwa tarnowskie mające cokolwiek wspólnego z nauką opierają się wyłącznie na pracy i ofiarności jednostek; poza tymi jednostkami jest zaledwie mały legion ludzi mających ochotę korzystania z ich pracy; reszta to kilkutysięczny tłum pseudointeligencji, apatyczny na wszystko, co nie stoi w bezpośrednim związku z ich ambicjami lub ze strawnością żołądka".

Na koniec autor cytuje słowa J.Słowackiego, które doskonale obrazują stosunki tarnowskie:

"Chociaż mi serce pęka - śmiech mnie zbiera".

Po kilku latach owocnej działalności tarnowska filia Towarzystwa Mickiewiczowskiego zaczęła upadać. W r. 1908 ostatni prezes tarnowskiej filii Towarzystwa Literackiego prof. Roman Zawiliński, przekazuje tarnowskiej Bibliotece Miejskiej Literacko-Naukowej im. J.Słowackiego dar książek liczący ok. 700 tomów. Również dzięki jego inicjatywie do zbiorów powstającej biblioteki włączono część księgozbioru rozwiązanej filii Tow. Mickiewiczowskiego. Trzeba więc pamiętać, że u początków tarnowskiej biblioteki publicznej znaleźli

Otwarcie biblioteki T. S. L. im. Słowackiego w Tarnowie.

*„Czuwajcie nad sobą, bo jesteście
jako ludzie na podniesieniu, — a
ci, co przyjdą, widzieć was będą”.*
J. Słowacki.

W stuletnią acz smutną rocznicę tej dziejowej chwili, w której zwolennicy szlacheckiej swawoli pamiętną w Targowicy zawiązali konfederację i protestując przeciw chlubnym uchwałom czteroletniego sejmu, wezwali pomocy Moskali do obalenia wiekopomnej konstytucji 3-go maja, powstało Towarzystwo Szkoły ludowej.

Inicjatywę do założenia tego towarzystwa podał komitet obywatelski, który w roku 1891 urządził w Krakowie uroczystość 100-letniej rocznicy konstytucji majowej, — rocznicy, która obudziła refleksję, że aby naprawić zło, które przywiodło naród do upadku, aby go uczynić zdolnym do zrozumienia obowiązków jego względem Ojczyzny, trzeba mu umożliwić sposób zapoznania się z dziejami i porozumienia się na odległość, — jednym słowem — trzeba mu podać klucz do ogólnego skarbcza wiedzy... trzeba nauczyć go czytać i pisać.

To też załedwie statuta tej nowej instytucji reskryplem Ministerstwa spraw wewn. z 21 stycznia 1892 r. l. 826. zatwierdzone, — odbyło się już 13 marca pierwsze zgromadzenie, i rozpoczęła niemal działalność Tow.

Pierwszym prezesem Asnyk (aż do r. 1897)
Ernest Bandrowski
godnością god

Apel
społeczny
sin

p. Szypuła pozostaje nadal s. drycki skarbnikiem, zaś do V Ganter Ludwik, dr. Freindl S Kwieciński Kaz., Wójcicki Ant

Walne zgromadzenie z r przynosi nowy dowód apaty ducha u członków, których z jawi się na zebraniu.

Obowiązki sekretarza ob Sikora, a do Wydziału wcho kosz i T. Szypuła.

Rzucony projekt utworze. w Tarnowie staje się faktem dnia 2 kwietnia t. r. (1905) i sze posiedzenie Delegatów Z na którym zapada uchwała c pojedynczych Kół.

Celem zasilenia kasy T. Koło na odbywającej się w przemysłowo-rolniczej kram Tow., przez co zyskuje czyste 73 h, przeznaczając je na kur

Rok 1906 przynosi pierws wozdanie tarn. Koła T. S. L zapowiedź nowych etapów zapomocą *kwesty książek* „grosza na T. S. L.” prze

Na posiedzeniu, z 1 stycznia 1906 r. 1) założenia K...
nia od wł...
analfab...
bie”

Tarnów dnia 5. listopada 1908.

POGON

Tygodnik polityczny i ekonomiczno-społeczny

XXVII. Krolewsko-Wędraka
Wielka loteria dobroczynna
Wygrana 150.000

Rok XXVII.
W Tarnowie...
W Krakowie...
W Warszawie...

Wydawca: Józef Piłsudski
Redaktor: Józef Piłsudski
Drukarnia: Józef Piłsudski

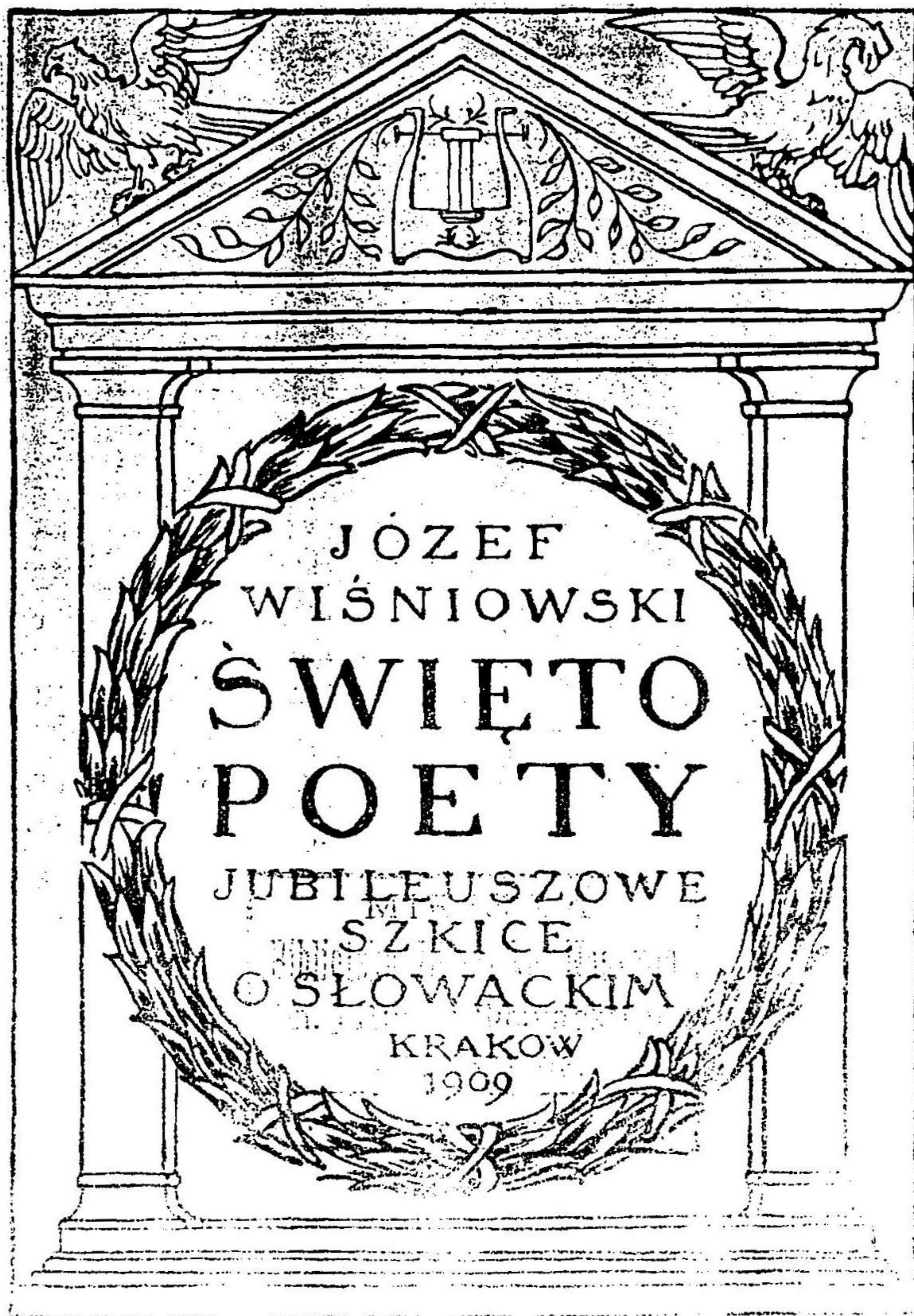
się ludzie działający w Towarzystwie, które rok 1909 ogłosiło "Rokiem Słowackiego" czcząc 100-tną rocznicę Jego urodzin.

Głównym ośrodkiem organizującym tę uroczystość był Lwów, gdzie powołano Komitet Obchodu Setnej Rocznicy Urodzin Juliusza Słowackiego, w składzie którego m.in. funkcję sekretarza pełnił dr Wiktor Hahn.

W. Hahn w swoich szkicach nakreślał następujące "zadania" społeczeństwa polskiego wobec jubileuszu Słowackiego:

"Setna rocznica urodzin Juliusza Słowackiego powinna stać się znamienym zwrotem w dziejach kultu poety. Gdybyśmy zastanowili się nad tem, cośmy dotychczas uczynili w rozpowszechnianiu dzieł Słowackiego, obrachunek nasz nie wypadłby zbyt korzystnie, przyznajmy się bowiem otwarcie, że znajomość utworów poety jest stosunkowo nieznaczna. Nasuwa się tedy w roku jubileuszowym zadanie wdzięczne dla wszystkich wielbicieli Słowackiego, dla komitetów, które powstały już i powstaną jeszcze w całej Polsce: niech żywe słowo poety rozpowszechni się jak najbardziej wśród szerokich warstw społeczeństwa, drogą zaś ku temu najodpowiedniejszą - byłoby urządzenie wieczorów recytacyjnych, po cenach wstępu możliwie najniższych.

(...) Drugim środkiem, również bardzo ważnym, będzie rozszerzenie wśród szerszych warstw popularnych wydań dzieł poety, poprzedzonych krótkim życiorysem, lub też specjalnych o nim broszurek. Wydań takich dotychczas nie mamy, brakowi temu zaradzi jednak rok jubileuszowy, w którym ukażą się odpowiednio ułożone wybory pism poety (...). Prócz tych zbiorowych instytucji każdy z nas z osobna powinien przyczynić się w miarę sił swych do wspólnej pracy. Przedewszystkiem w roku jubileuszowym niech każdy z nas uzna za święty swój obowiązek zapoznanie się dokładnie z twórczością poety; w ten sposób znajomość poety znacznie się rozszerzy. Ale obok tego niech każdy stosownie do swych sił nałoży na siebie dobrowolnie jakiś obowiązek, niech powie sobie, że ma przyczynić się także do uświetnienia obchodu. Niech też w tym wielkim roku jubileuszowym popłyną liczne składki ze wszystkich dzielnic polskich na budowę pierwszego publicznego pomnika poety na ziemiach polskich - niech pomnik we Lwowie będzie widowym znakiem kultu społeczeństwa dla Słowackiego".

Okładka książki wydanej z okazji setnej rocznicy urodzin
Juliusza Słowackiego

Ten właśnie rok jubileuszowy przyczynił się w znacznej mierze do pośmiertnego zwycięstwa poety. Ta wielka rocznica pozostawiła po sobie najtrwalsze pamiątki w postaci całego szeregu wydawnictw mających na celu popularyzację twórczości autora "Kordiana".

M.in. ukazały się wydania "Dzieł Juliusza Słowackiego". Pierwsze krytyczne wydanie zbiorowe pod redakcją Bronisława Gubrynowicza i Wiktora Hahna. Tadeusz Pini przygotował edycję 2-tomową, a 6-tomowy zbiór utworów wydanych za życia i po śmierci autora ułożył Artur Górski.

Z wydawnictw zbiorowych poświęconych Juliuszowi Słowackiemu nie sposób pominąć pracy naukowej lwowskiej młodzieży - "Cieniom Juliusza Słowackiego rycerza napowietrznej walki, która się o narodowość naszą toczy - uczniowie Wszechnicy Lwowskiej". Jak pisał Józef Kallenbach w "Słowie wstępnym":

"Jubileuszowy rok Juliusza Słowackiego wzbudził ruch nadzwyczajny w umysłowym życiu naszego społeczeństwa. Coraz to szersze kręgi zatacza urok poezji anhelicznej, coraz to dalsze obszary ulegają czarodziejskiemu berłu Króla Ducha. Wśród ciężkich trudów narodowego ucisku coraz lepiej rozumiemy, jakim skarbem wiecznotrwałym dla pokoleń znękanych stał się żywy i nieprzebrany źródło natchnień Juliuszowych. W zbiorowym chórze dziękczynnych głosów nie mogło zabraknąć hołdu Młodzieży polskiej. (...) Jednym z widomych znaków takiego hołdu będzie niniejsza księga. Złożyły się na nią studia byłych i obecnych członków mego Seminarium historyczno - literackiego. Nie są to zaokrąglone całości, ale szkice, przeważnie urywki prac większych. Zbiorowy charakter księgi zniewalał do pewnej ograniczonej liczby stron druku, nieraz kosztem pełniejszego i dokładniejszego uzasadnienia fragmentarycznej treści".

Lwowski Komitet Obchodu Setnej Rocznicy Urodzin Juliusza Słowackiego przygotował wydanie "Księgi Pamiątkowej ku Uczczeniu Setnej Rocznicy Urodzin Juliusza Słowackiego, zawierającej rozprawy o Słowackim, pióra profesorów szkół w Galicji.

W tomie 3-m znajdują się prace tarnowskich nauczycieli, którzy wnieśli istotny wkład w otwarcie tarnowskiej biblioteki publicznej. Są to: Józef Pollak z Gimnazjum I-go, autor pracy p.t. Słowackiego "W Szwajcaryi" a powieści szwajcarskie "Lizli" i "Mimili"; Kazimierz Wojciechowski z Gimnazjum II-go, autor pracy p.t. Szlachta w utworach Słowackiego; Kasper Ciołkosz ze Szkoły Realnej, autor pracy p.t.

JULIUSZ SŁOWACKI
Medalion Władysława Oleszczyńskiego

Słowacki - Shelley. W Szwajcaryi - Epipsychidion. Beatrix Cenci-The Cenci. Studium porównawcze.

Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza inicjator "Roku Słowackiego" dedykowało wielkiemu poecie specjalny 8-my rocznik "Pamiętnika Literackiego", w którym pomieszczono wiele artykułów i notatek o Słowackim oraz niezwykle cenną m.in. dla historyka literatury polskiej "Bibliografię o Juliuszu Słowackim za R.1909" zestawioną przez Wiktora Hahna.

Poza wydaniem szeregu publikacji związanych przedmiotowo ze Słowackim, Komitet Lwowski dla uświetnienia tych uroczystości jubileuszowych przygotował różnego rodzaju pamiątki. Jedną z nich była kartka iluminacyjna Słowackiego wg projektu znanego artysty malarza, Piotra Stachewicza.

Spod dłuta krakowskiego artysty Wacława Szymanowskiego wyszedł "biust" J.Słowackiego, wzorowany na medalionie Wł. Oleszczyńskiego wykonany w Paryżu w r. 1841. Reprodukcje tych popiersi wykonane w dwóch rozmiarach w krakowskiej odlewni Jana Marty, zdobić miały pomieszczenia czytelni publicznych i zbiorów prywatnych.

W Czytelni Naukowej tarnowskiej M B P przy ul. Krakowskiej 4 do dzisiaj wisi reprodukcja w/w medalionu Wł. Oleszczyńskiego.

Jeden z najznakomitszych medalierów polskich, prof. Jan Raszka w Krakowie podjął się wybicia medalu pamiątkowego w dwóch wielkościach, ze srebra i brązu.

W popularyzacji Słowackiego i przygotowaniu uroczystości jubileuszowych na prowincji, wielką rolę odegrało Towarzystwo Szkoły Ludowej. Ta organizacja oświatowa, która zakładała szkoły, szerzyła oświatę dorosłych (m.in. organizowała biblioteki), także wydawała i rozpowszechniała literaturę wśród ludu. Walny Zjazd T.S.L. odbyty we wrześniu 1908 r. w Jarosławiu powziął uchwałę, "aby każde Koło uczciło jubileusz Słowackiego uroczystym obchodem". W organie prasowym TSL "Przeglądzie Oświatowym" podawano szereg wskazówek metodycznych i form pracy, za pomocą których należało przedstawić postać Juliusza Słowackiego i jego twórczość.

"Wieś polska, małe miasteczka powinny wziąć udział w jubileuszowych obchodach; nie znający nazwiska Słowackiego, powinni je usłyszeć; nie wiedzący o jego zasługach dla Polski, powinni je poznać; ci co dzieł jego nie czytali, powinni zacząć je czytać; tym, co czytają, a dobrze nie pojmują, należy je objaśniać; tym, co największego naszego dramaturga nie widzieli na scenie, należy go pokazać.

Staraniem Rota Tow. Szkoły Ludowej w Tarnowie

odbędzie się 7 listopada
1908 roku w sali Sokola

Wieczór Inauguracyjny otwarcia biblioteki im. Jul. Słowackiego

z łaskawym współudziałem pp.: Tiziani, uczeniwy prof.
Domaniewskiego z Warszawy i prof. Czerwicz z Krakowa;
p. Adama Dobosza, tenora; p. Walek-Balwskiego, pianisty,
oraz prof. Dra Stanisława Czerwskiego z Krakowa

Program:

1. Słowo wstępne
2. Fortepian solo. Paderewskiego: „Czardas”
Leschetizkiego: „Barricata” odgrywa p. Tiziani
3. Odczyt o Słowackim: wypowiedź prof. Dr. St. Czerwskiego z Krakowa
4. Śpiew solo. Massenet: „Pieśń Ossiana” z op. „Werther” (Massenet)
Castello: „Serenada” (Castell) odśpiewa p. Dobosz
5. Monolog Kordyana na Mont-Blanc
6. Śpiew solo. Puccini: Arya z op. „Człowiek z futurystą” (Puccini)
Galla: „Niec wenecka”

10 20 30 40 50

10 20 30 40 50

Ceny miejsc: Fotel z K. Krzesło I-rzędne 1 K. 50 h. II-rzędne 1 K.
III-rzędne 50 h. Wstęp na salę lub Galeryę 20 h. Bilety nabywać
można wcześniej w księgarni Wł. Jelenia, a wernizorem przy kasie

Początek o godz.
7 1/2 wieczorem

Garderoba będzie
urządzona

Program wieczoru inauguracyjnego
Biblioteki im. J. Słowackiego w Tarnowie

A stopień poznania zależy od umysłowego oświecenia tych, którym Słowackiego pragniemy dać poznać". - pisał Ignacy Stein w artykule "T.S.L. wobec jubileuszu Juliusza Słowackiego".

Proponowano organizowanie: odczytów i pogadanek ilustrowanych odpowiednio dobranymi tekstami z twórczości poety oraz przezroczami; wspólnego czytania rozdzielając role wśród grona osób; wieczorków i wieczornic Słowackiego. Zalecano bibliotekom kół T.S.L. zakup utworów poety oraz dzieł i broszur o jego życiu. Zarząd Główny T.S.L. własnym sumptem wydał portret Juliusza Słowackiego, pragnąc przyczynić się do spopularyzowania poety wśród najszerszych warstw społeczeństwa. Z innych pamiątek jubileuszowych T.S.L. wymienić należy: reprodukcję "Ellenai" Słowackiego z obrazu Jacka Malczewskiego w formie pocztówki, i znaczki z wizerunkiem poety.

Ustanowiono stypendia im. J. Słowackiego dla uczniów kresowych szkół polskich T.S.L. W Orłowej na Śląsku Cieszyńskim otwarto polskie Gimnazjum Realne im. J. Słowackiego, a w Tarnowie bibliotekę publiczną Jego imienia.

Otwarcie biblioteki odbyło się 7 listopada 1908 r. uroczystym "Wieczorkiem ku czci J. Słowackiego", urządzonym w sali "Sokoła". W programie: słowo wstępne wygłosił prezes Koła T.S.L. Hubert Linde; odczyt o Słowackim - prof. dr Stanisław Turowski, nauczyciel gimnazjalny z Krakowa; "Monolog Kordiana na Mont-Blanc" wykonał Józef Pollak nauczyciel gimnazjalny; uzupełnieniem były występy śpiewaków i pianistów krakowskich.

Uroczystość otwarcia Biblioteki Miejskiej Literacko-Naukowej im. J. Słowackiego poprzedziła ogłoszenia "Roku Słowackiego" w Tarnowie.

Tarnowski tygodnik "Pogoń" już od pierwszych numerów roku 1909 przekazywał informacje dotyczące tego jubileuszu. Dnia 10 stycznia 1909 r. w sali ratuszowej w Tarnowie odbyło się zebranie, w celu założenia komitetu lokalnego, do którego zaproszono wybitniejsze osobistości miasta. Prezesem Komitetu został rejent Tytus Bujnowski, a zastępcą radca Franciszek Habura. Komitet odbywał szereg posiedzeń, na których toczono często burzliwe dyskusje, starając się przygotować program godnego uczczenia 100-tniej rocznicy urodzin poety. Postanowiono główne uroczystości urządzić w dniach 23 i 24 października 1909 r. Przez cały rok w mieście odbywały się imprezy poświęcone Słowackiemu. W styczniu z przedstawieniem dramatu "Nowa

Dejanira" przyjechał Teatr Literacki im. J. Słowackiego z Krakowa, urządzono również "wieczór recytacyjny" artysty krakowskiego Józefa Chmielińskiego.

Tarnowskie Szkoły również włączyły się do dochodów. Uroczysty wieczór odbył się w I-szym Gimnazjum staraniem uczniów klasy VII. Odegrano kantatę jubileuszową, wystąpił chór z towarzyszeniem orkiestry, deklamowano "Testament" Słowackiego i wystawiono "Mazepę". Podobny wieczorek urządzili uczniowie Szkoły Realnej. Dochód przeznaczono na fundusz sprowadzenia zwłok J. Słowackiego do kraju i Pomoc Koleżeńską.

Na cześć Słowackiego odbywały się poranki jubileuszowe: w 3-klasowej szkole wydziałowej żeńskiej nazwanej jego imieniem i w liceum P.P. Urszulanek. Hołd Słowackiemu złożyła młodzież Seminarium Nauczycielskiego i uczniowie klasy VIII-ej II-go Gimnazjum.

W Bibliotece Miejskiej Literacko-Naukowej im. J. Słowackiego gromadzono księgozbiór związany z postacią poety, w części zachowany do dzisiaj. Dla czytelników biblioteki zorganizowano cykl pogadek o Słowackim, prowadzony przez prof. Ludwika Skoczylasa.

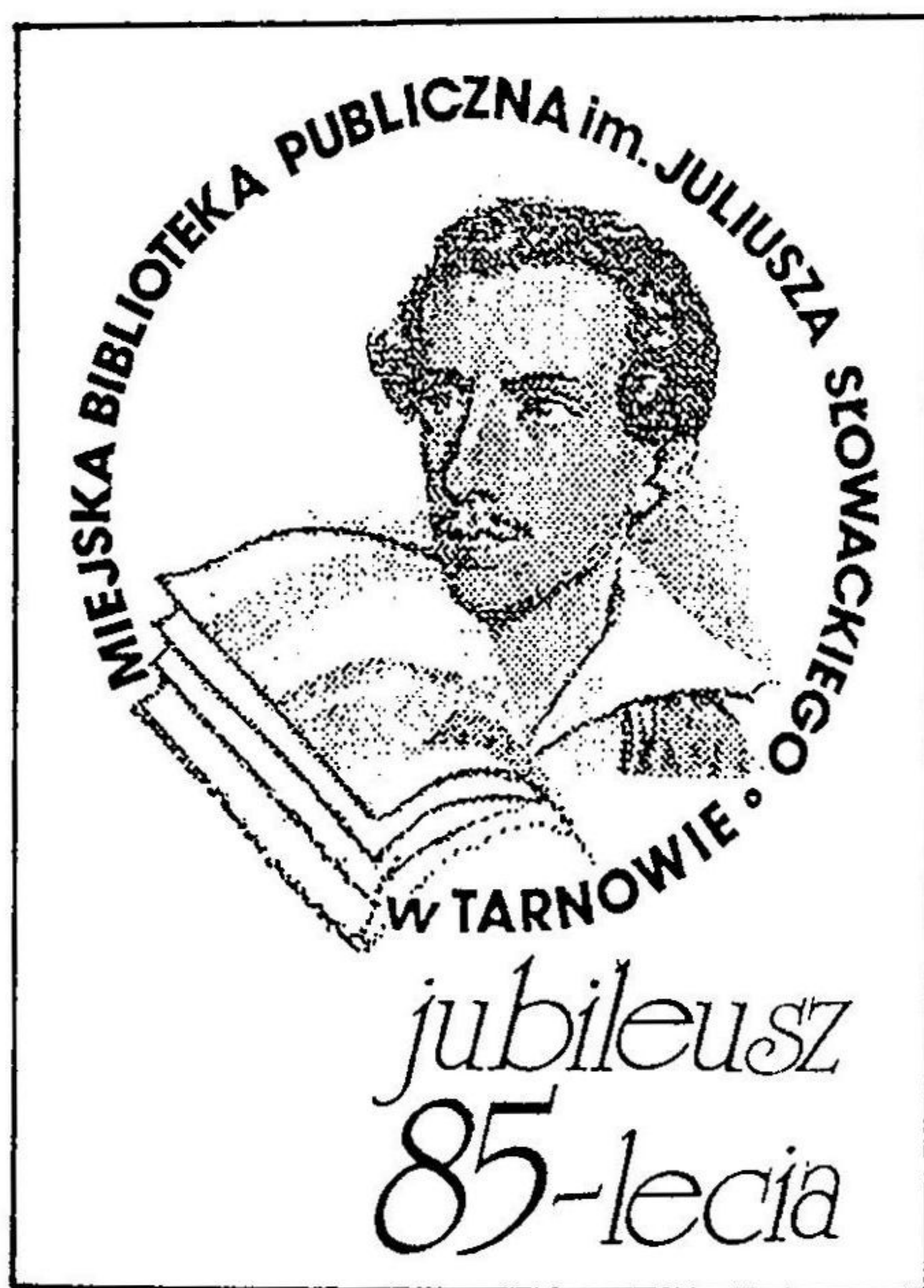
Redakcja tygodnika "Pogoń" w dniu 25 października 1909 r. wydała nr 43 pisma jako numer specjalny poświęcony pamięci Juliusza Słowackiego, w oryginalnej szacie graficznej z wizerunkiem poety na stronie pierwszej. Na łamach zamieszczono m.in. wezwanie "Do P.T. Mieszkańców Tarnowa" o wzięcie udziału w obchodach setnej rocznicy urodzin J. Słowackiego; program obchodów w dn. 23 i 24 października; przemówienie Burmistrza dr Tadeusza Tertila. Osiągnięte na uroczystości jubileuszu dochody przeznaczono na : rzecz sprowadzenia zwłok J. Słowackiego, Szkołę średnią w Orłowej, na pomnik poety we Lwowie. Zakupiony na uroczystość "biust" poety darowano szkole żeńskiej im. J. Słowackiego w Tarnowie.

Po II-giej wojnie światowej biblioteka tarnowska zmieniła nazwę na - Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego. W działalności oświatowej starano się pamiętać o patronie biblioteki. We wrześniu 1949 r. w 140-tą rocznicę urodzin poety, otwarto wystawę p.t. Tarnów w hołdzie Słowackiemu. Po wystawie, która zgromadziła 380 eksponatów z lat 1834 - 1949 oprowadzał gości doskonały znawca twórczości naszych wieszczów dr Juliusz Balicki.

W 1959 r. odbył się w M B P odczyt mgr Cz. Sowy-Pawłowskiego na temat "Słowacki - poeta polityczny".

Z okazji 70-lecia biblioteki w r. 1978 zorganizowano wystawę poświęconą patronowi, a podczas sesji naukowej doc. dr M. Tatara wygłosił

odczyt p.t. Słowacki dzisiaj. W r. 1993 na jubileusz 85-lecia biblioteki wydano ekslibris z postacią patrona i specjalny kalendarz na rok 1994 reklamujący bibliotekę, ozdobiony jubileuszowym ekslibrisem i cytatem J.Słowackiego: "Ziarnem Polski być jeden prosty człowiek może, jak w ziarnku żyta żyje - całe przyszłe zboże".

EXLIBRIS MBP W TARNOBREZIE
Projekt Andrzej Trybulski

Podczas obecnych obchodów "Roku Słowackiego" w tarnobrzejskiej Miejskiej Bibliotece Publicznej zorganizowano wieczór słowno-muzyczny: "Juliusz Słowacki - poeta bliski i interesujący". Spotkanie prowadziła mgr Anita Jaworska, podkład muzyczny i recytację wierszy wykonała młodzież z tarnobrzejskiego Liceum Muzycznego. Impreza odbyła się dnia 22 lutego 1994 r. w Galerii Niebieskiej, ozdobionej wizerunkiem patrona biblioteki Juliusza Słowackiego. Niedawno Dyrekcja M B P nawiązała kontakty z kierownictwem biblioteki w Krzemieńcu i obecnie czynione są starania o wypożyczenie z biblioteki krzemienieckiej wystawy pt. "Krzemieniec w malarstwie i fotografii" poświęconej Juliuszowi Słowackiemu, który od ponad 85-ciu lat patronuje tarnobrzejskiej książnicy.

LITERATURA

1. Cieniom Juliusza Słowackiego rycerza napowietrznej walki, która się o narodowość naszą toczy - uczniowie Wszechnicy Lwowskiej /słowo wstępne napisał Józef Kallenbach; wydaniem kierował Stanisław Wasylewski. - Lwów, 1909.
2. Fita Stanisław: Z tradycji Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Tarnowie. Zeszyty Tarnowskie 1987 [nr:6] s.68-73.
3. Galle Henryk: Plan jubileuszowy. Tygodnik Ilustrowany 1909 nr 36 s.741, il.
4. Hahn Wiktor: Szkice literackie o Juliuszu Słowackim. -Brody, 1909.
5. Krasieński Zygmunt: Kilka słów o Juliuszu Słowackim. Tygodnik Literacki 1841.
6. Księga Pamiątkowa ku Uczczeniu Setnej Rocznicy Urodzin Juliusza Słowackiego /pod red. Wiktora Hahna. - T.3.-Lwów, 1909.
7. Owsiany Ewa: Tylko jedna granica. Gazeta Krakowska 1994 nr 99 (29.IV.) s.5, il.
8. Pamiętnik Literacki. Czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce Literatury Polskiej wydawane przez Towarzystwo Literackie imienia Adama Mickiewicza. Lwów 1909.
9. Pogoń. Tygodnik polityczny i ekonomiczno-społeczny. Tarnów 1903-1909.
10. Słowacki Juliusz: Dzieła wybrane. -Wyd.3. -Wrocław, 1987.
11. Stein Ignacy: T.S.L. wobec jubileuszu Juliusza Słowackiego. Przewodnik Oświatowy 1909 nr 5 s.178-186.
12. Tetmajer Kazimierz: O życiu Juliusza Słowackiego. Tygodnik Ilustrowany 1898 s. 506.
13. Z dziejów Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J.Słowackiego w Tarnowie 1908-1968 /praca zbiorowa pod red. Bronisława Jaśkiewicza. - [Tarnów, 1970].

ANEKS

Setna rocznica urodzin Juliusza Słowackiego na
łamacz tarnowskiej "Pogoni" w roku 1909.

1. Słowacki a modernizm. [Przez] B.M. Nr 2 (10.I.) s.1-2
2. Rok Słowackiego. (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 2 (10.I.) s.4
Pierwsze zebranie w sali ratuszowej "w celu założenia komitetu lokalnego dla godnego uczczenia tego jubileuszu".
3. Rok Słowackiego. (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 3 (17.I.) s. 3-4
Skład komitetu i przyjęcie wstępnych rezolucji.
4. Teatr literacki im. J.Słowackiego w Tarnowie. (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 3 (17.I.) s.4
Przedstawienie dramatu "Nowa Dejanira".
5. Teatr literacki im. Słowackiego ... (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 4 (24.I.) s.5
Niska frekwencja widzów na przedstawieniach.
6. Komitet obchodu setnej rocznicy ... (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 7 (14.II.) s.3
Dyskusja nad programem obchodów.
7. Grabowski Ignacy: Veto Słowackiego. Nr 8 (21.II) s.1-2
8. Ścisły komitet obchodu jubileuszowego ku czci Jul.Słowackiego ... (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 9 (28.II.) s.4
Ustalenie terminu uroczystości i sprawy programowe.
9. Kwestya: gdzie mają być pochowane zwłoki Słowackiego ... (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 11 (14.III.) s.3
10. Wieczór recytacyjny. (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 13 (28.III.) s.3
Występ Józefa Chmielińskiego, artysty sceny krakowskiej.
11. Marki jubileuszowe Juliusza Słowackiego T.S.L. (Kronika miejscowa i zamiejscowa). Nr 18 (2.V.) s.3

